6

אוסף+
محفوظات+
Collection+

אילנה אפרתי
בעקבות *גן העדן של הציפורים*
إيلانَه إفراتي
على أَثَر *فِرْدَوس العصافير*
ILANA EFRATI
AFTER THE *BIRDS' PARADISE*

אוצרות: איה לוריא, נטלי טיזננקו
منظِّمتا المعرض: آيَا لُورْيا وَنَتَلِي طِزْنِنْكُو
Curators: Aya Lurie, Natalie Tiznenko

המחקר האוצרותי התאפשר הודות לתמיכתה הנדיבה
של חברת "עמדה" לציון שלושה עשורים להיווסדה
أجري البحث المتحفي بفضل الدعم السخي الذي قدمته شركة "عيمدا"
لمناسبة مرور ثلاثة عقود على تأسيسها
Curatorial research generously supported by
Emda Group, marking its thirtieth anniversary

About three years ago, fashion designer and artist Ilana Efrati visited the Herzliya Museum of Contemporary Art and expressed interest in the textile works in the museum's collection. At the collection storage rooms, she was drawn to an impressive and large tapestry by a rather forgotten artist, Diana Schor (b. 1926, Romania). The tapestry, titled *Birds' Paradise*, was part of the Museum's permanent exhibition for a long time under the directorship of Eugene da Villa (1962–1977). It was subsequently put in storage for over twenty years, until it caught Efrati's eye and piqued her curiosity. She was invited to engage in a dialogue with Schor, and the outcome is on view in the current exhibition as part of the Collection+ series of exhibitions.

Efrati identified a blend of influences in Schor's tapestry: motifs from Romanian folklore, drawing on ancient material culture and folk craft traditions; themes from the unique nature and geography of Romania; and a modern, universal idiom. The exhibition is the result of a long internal and external process, in which Efrati created a network of connections and contexts related to deciphering and restoring the textile's origins and properties by tracing traditional techniques of spinning, weaving, natural dyeing, and landscape painting. This extensive web links Schor's work with that of Efrati.

For over a decade, Efrati has been dividing her life between Tel Aviv and a village in Umbria, Italy, where she runs an ecological farm with her family after many years in which she ran a fashion design studio and workshop in Israel.

From Ilana Efrati's work log:

Textiles

My interest in fabrics and textiles led me in the 1980s – before my fashion design career developed – to study weaving as part of a self-study track. Textiles have been part of my family tradition, which has its roots in Samarkand, Uzbekistan, on the Silk Road.

Color

During my research, disassembly was required in order to reach the foundation – which led to examining the yarn itself, before the weaving phase. The colors in Diana Schor's rug are based on a natural palette. The natural landscape of Mediterranean woodland, and the garden I planted around the farm's historic structure, are constantly changing and serve as ongoing objects of observation and repeated documentation, with particular focus on the discoveries of the pigments that are hidden in the body of tubers, fruits, flowers, and leaves in the changing seasons.

Weaves

I created the weave directly, in plain and simple fashion – without a loom or frame, by pinning pins on a board and stretching the threads between them. The size of the squares is derived from the scale of Diana Schor's tapestry, reduced by a factor of 900:1. It is a meditative and intuitive action, with the hand leading the thought, and the material leading the eye.

قبل حوالي ثلاث سنوات زارت مصمِّمة الأزياء الفنانة إيلانَه إفراتي متحفَ هرتسليا للفنون المعاصرة، وأعربتْ عن اهتمامها بأعمال النسيج الموجودة فيه. وقد لفتتْ انتباهَها في مخزن المجموعة سجّادة فَذهِلة ذات مقاييس كبيرة للفنانة ديانا شُور (وُلِدت عامَ 1962 في رومانيا) التي تغيَّبها الذاكرة عادةً. السجادة التي تحمل اسم *فردوس العصافير*، كانت لفترة طويلة دائمةَ الحضور في المعرض الثابت في المتحف تحت إشراف أوجين دي فيلا (1962-1977). بعد ذلك، وُضِع العمل في المخزن لأكثر من 20 عاما إلى أن التقطَتْه عينا إفراتي وأثار فضولَها. بعد ذلك دُعيَت إلى فعل حواري مع شُور نرى ثمارَه في المعرض الحالي المقام في إطار المعارِض "محفوظات+".

وجدتْ إفراتي في بِساط شُور مزيجًا من التأثيرات: مواضيعَ من الفولكلور الروماني متأثرةً بالثقافة المادية القديمة وبتقاليد الحِرَف الشعبية؛ مواضيعَ من الطبيعة الفريدة لرومانيا ولجغرافيتِها؛ ولغةً عالمية حديثة. المعرض هو نتاجٌ لسيرورة متواصلة، داخلية وخارجية، قامت من خلالها إفراتي بإنشاء شبكة من الروابط والسياقات المتعلقة بفك رموزِ واستعادةِ أصولِ المواد النسيجية وخصائصها، من خلال تتبُّع التقنيات التقليدية للغزل والنسيج والصباغة الطبيعية ولوحات المناظر الطبيعية. تربط هذه الشبكة المتشعِّبة عَمَلَ شُور بعمل إفراتي.

منذ عَقْدٍ ونيِّفٍ من الزمن، تقسّم إفراتي حياتَها بين تل أبيب وقريةٍ في منطقة أومبريا الإيطالية، حيث تدير مزرعةً بيئيةً مع عائلتها، وذلك بعد سنوات طويلة ومكثَّفة أدارت فيها استوديو وورشةَ عملٍ لتصميم الأزياء في البلاد.

مقتبسات من مفكِّرة عمل إيلانه إفراتي

النسيج

لقد قادني اهتمامي بالأقمشة والمنسوجات في الثمانينات، قبل أن تتطور مسيرتي المهنية في تصميم الأزياء، إلى دراسة النسيج كجزء من مسار الدراسة الذاتية. كان النسيج جزءًا من تقاليد عائلتي، التي تعود جذورها إلى سمرقند، أوزبكستان، على طريق الحرير.

اللون

اضطررتُ خلال البحث الذي أجريتُه إلى التفكيك، ما أدّى بي إلى فحص الخيط قبل مرحلة النسيج. تعتمد الألوان في سجادة ديانا شُور على صَفيحة طبيعية. المناظر الطبيعية لحَرش البحر المتوسطي والبستان الذي زرعتُه حول بناية المزرعة التاريخية تتغيّر باستمرار مشكِّلةً مَوْضِعًا للتمعُّن المتواصل والتوثيق المتكرِّر، يركّز على اكتشاف الأصباغ المخبَّأة في جسم البَصَيلات والفواكه والزهور والأوراق في المواسم المتغيِّرة.

الحياكة

لقد صنعتُ الحياكة مباشرة، لم أطوِّرها - بدون نَوْل أو إطار، من خلال تثبيتِ دبابيسٍ على لوحٍ وتمديدِ الخيوط بينها. تُشتَق مساحة المربعات من مقياس سجادة ديانا شور، بتخفيض قدره 1:900. إنه عمل تأملي وحَدَسي، اليد تقود التفكيرَ والمادةُ العينَ.

לפני כשלוש שנים ביקרה מעצבת האופנה והיוצרת אילנה אפרתי במוזיאון הרצליה לאמנות עכשווית והביעה עניין בעבודות הטקסטיל שבאוסף המוזיאון. במחסן האוסף, נמשכה לשטיח מרשים וגדול ממדים של אמנית נשכחת למדי, דיאנה שור (נ' 1926, רומניה). השטיח, ששמו *גן העדן של הציפורים*, נכלל תקופה ארוכה בתצוגת הקבע של המוזיאון תחת ניהולו של אויגן דה וילה (1962–1977). בהמשך אוחסן למשך יותר מעשרים שנה, עד שלכד את מבטה של אפרתי ועורר את סקרנותה. בעקבות זאת, הוזמנה אפרתי לפעולה דיאלוגית מול שור, שפירותיה מוצגים בתערוכה הנוכחית במסגרת תערוכות "אוסף+".

אפרתי זיהתה במרבד של שור מיזוג השפעות: מוטיבים מהפולקלור הרומני, השואבים מתרבות חומרית עתיקה וממסורות של מלאכות יד עממיות; מוטיבים מהטבע והגיאוגרפיה הייחודיים של רומניה; ושפה אוניברסלית מודרנית. התערוכה היא תולדה של תהליך מתמשך, פנימי וחיצוני, שבו יצרה אפרתי רשת של קשרים והקשרים הנוגעים בפענוח ובשחזור מקורותיו של החומר הטקסטילי ומאפייניו, דרך התחקות אחר טכניקות מסורתיות של טווייה, אריגה, צביעה טבעית וציורי נוף. רשת ענפה זו קושרת בין עבודתה של שור לזו של אפרתי.

זה למעלה מעשור מחלקת אפרתי את חייה בין תל־אביב לכפר באומבריה שבאיטליה, שם היא מפעילה עם משפחתה חווה אקולוגית לאחר שנים ארוכות ואינטנסיביות שבהן ניהלה סטודיו ובית מלאכה לעיצוב אופנה בארץ.

מתוך יומן העבודה של אילנה אפרתי:

טקסטיל

העניין שלי בבדים ובטקסטיל הוביל אותי בשנות השמונים, לפני שהתפתחה הקריירה שלי בעיצוב אופנה, ללמוד אריגה כחלק ממסלול של לימוד עצמי. הטקסטיל היה חלק מהמסורת המשפחתית שלי, ששורשיה בסמרקנד שבאוזבקיסטן, על דרך המשי.

צבע

במהלך המחקרי שעברתי נדרש פירוק, כדי לגעת בבסיס, והוא הוביל לבחינת החוט לפני שלב האריגה. הצבעוניות בשטיח של דיאנה שור מתבסס על פֶּלֶטה טבעית. הנוף הטבעי של החורש הים־תיכוני והגן ששתלתי סביב המבנה ההיסטורי של החווה משתנים כל העת ומשמשים מושאים מתמשכים להתבוננות ולתיעוד רפטיבי, המתמקד בגילוי הצובענים הנחבאים בגוף הפקעות, הפירות, הפרחים והעלים בעונות השנה המתחלפות.

אריג

את האריגה יצרתי באופן ישיר, נעדר שכלול – ללא נול או מסגרת, באמצעות נעיצת סיכות על לוח ומתיחת החוטים ביניהן. גודל הריבועים נגזר מקנה המידה של השטיח של דיאנה שור, בהקטנה של 1:900. זו פעולה מדיטטיבית ואינטואיטיבית, היד מובילה את המחשבה והחומר את העין.